UUTISET

Poronlihan hinta on nousussa, mutta se ei auta, jos ei ole mitä myydä. **HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA JUKKA KNUUTI, PALISKUNTAIN YHDISTYS**

Valtiojohto ja Ilmavoimat selittelivät Hornet-kohua

Valtiojohto ja Puolustusvoimat joutuivat maanantain ja tiistain aikana selittelemään ristiriitaisia tietoja, joita julkisuuteen esitettiin kahden venäläiskoneen 20.5. tekemistä ilmatilaloukkauksista.

Pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) sanoi Ilta-Sanomien haastattelussa toissa viikolla, että Ilmavoimien Hornet-hävittäjät olisivat olleet ”siivellä alta aikayksikön”.

Savon Sanomat kertoi puolestaan viikonloppuna, etteivät Hornetit ehtineet kahden venäläiskoneen luo.

Hornetit eivät edes olleet välittömässä lähtövalmiudessa ilmatilaloukkausten aikaan, koska Hornetien valmiutta oli laskettu hetkellisesti ylityösuman purkamiseksi.

Katainen myönsi maanantaina tarkistaneensa saamansa tiedot puutteellisesti. Kataisen mukaan valtiojohdon saama väärä viesti korjattiin, mutta siitä ehti syntyä väärä käsitys, että ensimmäinen venäläiskone olisi tunnistettu ilmassa.

Syyksi väärille tiedoille kerrottiin, että Puolustusvoimien operaatiokeskuksen ja valtioneuvoston tilannekeskuksen välillä oli tapahtunut väärinymmärrys.

”Mutta minä en nyt hirveästi heitä lähtisi tuomitsemaan”, Katainen sanoi.

Julkisessa keskustelussa ovat hänen mukaansa menneet monet asiat sekaisin lähtien siitä, että ilmatilaa ei valvottaisi säästösyistä. Ilmavoimat on vakuuttanut, etteivät harjoitukset tai ylityötilanne ole vaikuttaneet Hornetien lähtövalmiuteen.

Kataisen mukaan osapuolet miettivät nyt, mitä tapahtuneesta voi oppia.

Jupakan jälkipyykki jatkui tiistaina, jolloin muun muassa Ilmavoimien komentaja **Kim Jäämeri** oli puolustusvaliokunnan kuultavana.

Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja **Jussi Niinistö** (ps.) kertoi kuulemisen jälkeen, että Hornetien reagointivalmius oli normaali toissaviikkoisten ilmatilaloukkausten aikaan. Ilmavoimilla on aina valmiudessa päivystyskone, joka pääsee ilmaan ”tilanteen mukaisella lähtöviiveellä”.

Niinistön mukaan Ilmavoimat toimi oikein, kun se ei heti lähettänyt Hornetia tunnistamaan venäläiskoneita.

Savon Sanomien vastaavan päätoimittajan **Jari Tourusen** mukaan Ilmavoimat ei ole vaatinut lehden juttuun oikaisua.

JUHANI REKU

MARKKU VUORIKARI

Ilmavoimien mukaan Hornetit ovat aina lähtövalmiina. Säästöt eivät ole vaikuttaneet ilmavalvontaan.

Lentokone koukkasi luvatta Venäjälle

Alankomaiden rekisterissä olevan pienlentokoneen epäillään ylittäneen tiistaina aamupäivän aikana luvattomasti valtakunnan rajan Suomesta Venäjälle ja takaisin Kuhmossa, kirjoittaa Kainuun Sanomat.

Lentokone oli kuvauslennolla Kuhmon alueella. Alustavien tietojen mukaan kone on lentänyt muutamia satoja metrejä Venäjän puolelle.

Asiasta on ilmoitettu Venäjän federaation Kalevalan alueen rajavaltuutetulle. Kainuun rajavartiosto tutkii tapausta epäiltynä valtionrajarikoksena.

MT

POLITIIKASTA LYHYESTI

Perussuomalaiset paheksuvat salailua

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan perussuomalaiset ovat jättäneet valiokunnassa eriävän mielipiteen, jossa he vastustavat Euroopan vakausmekanismin (EVM) käyttöä pankkien suoraan pääomittamiseen.

Perussuomalaiset eivät hyväksy sitä, että veroina kerättyjä varoja käytetään muiden euromaiden pankkisektorin pelastamiseen.

Perussuomalaisten mukaan EVM:stä ollaan tekemässä roskapankkia.

Laaniselle haastajia puoluesihteeriksi

Entinen kansanedustaja **Janne Seurujärvi** ja kansanedustaja **Mari Kiviniemen** avustaja **Sanna Lehtinen** tavoittelevat keskustan puoluesihteerin paikkaa.

Keskusta valitsee puoluesihteerin kesäkuun puolivälissä Turussa pidettävässä puolue-kokouksessaan.

Ehdolla ovat myös nykyinen puoluesihteeri **Timo Laaninen** ja keskustan Uudenmaan piirin varapuheenjohtaja **Jasi Kuokkanen**.

UM:lle voi ilmoittaa väärinkäytöksistä

Ulkoministeriö (UM) pyrkii kitkemään kehitysyhteistyörahojen väärinkäytöksiä uudella palvelulla.

Ministeriö on avannut netissä ilmoituspalvelun, jonne kuka tahansa voi ilmoittaa varoihin liittyvistä väärinkäytösepäilyistä. Ilmoituksen voivat tehdä esimerkiksi hankkeen parissa työskentelevät yhteistyökumppanit.

Ilmoituksen voi tehdä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä myös nimettömästi.

Lomitussäästöjä haetaan alvista ja sunnuntailoman hinnasta

Sunnuntai-lomituksista perittäisiin tiettävästi kaksinkertainen hinta, mikäli lomitus halutaan tuettuna maksulomana. Arvonlisäveroa ei korvattaisi enää kahteen kertaan.

Hallitus vaatii viiden miljoonan euron säästöjä maatalouslomituksissa ensi vuodesta lähtien. Säästöjä edellytettiin maaliskuun kehysbudjetoinnissa.

”Ministeriö päättää säästöjen kohdentamisesta”, hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** sosiaali- ja terveysministeriöstä (STM) sanoo.

Sunnuntaitaksa kaksinkertaistuisi

Kuusisto kuulee säästöistä johtamansa kehittämistyöryhmän jäseniä.

”He ovat maan parhaita lomitusten asiantuntijoita”, hän sanoo.

Viime viikolla Kuusisto raportoi ministeriön johdolle työryhmän työstä.

Ryhmä on kokoontunut viisi kertaa. Seuraava kokous on kesäkuun puolivälissä.

”Kerroin ministeriön johdolle tilannekatsauksen”, puheenjohtaja kertoo.

Säästösuunnitelmia Kuusisto ei paljasta, hän vetoaa budjettisalaisuuteen.

Kuusisto sanoo kuitenkin, että nyt ei säästetä samoista asioista kuin viimeksi.

”Se ei olisi kohtuullista.”

Hallitus määräsi jo viiden miljoonan euron säästöt viime vuodesta alkaen. Sijaisapu kallistui. Samanaikaista lomanpitoa laajennettiin.

Säästöjä haetaan Maaseudun Tulevaisuuden tietojen mukaan ainakin sunnuntailomituksista sekä ostopalvelujen arvonlisäverosta.

”Lomitussäästöistä on keskusteltu. Mitään ei ole päätetty”, Kuusisto korostaa.

Vuosilomituksina saa enintään kolme ilmaista sunnuntailomaa vuoden aikana. Säädöstä ei aiota muuttaa. Kolme ei riitä kaikille lomansaajilla.

Sunnuntaina viljelijä saisi vapaapäivän myös niin sanotusta 120 tunnin tuetusta lomituksesta. Hinta nousisi silloin kaksinkertaiseksi nykyiseen verrattuna.

Sunnuntain hinta korotettaisiin 11,15 eurosta 22,30 euroon tunnilta. Nykyisin sunnuntain tunti on samanhintainen kuin arkena.

Veroja korvataan kahteen kertaan

Ostolomituksista haetaan säästöjä. Lomitusten paikallisyksikkö korvaisi lomituspalveluyritykselle jatkossa vain lomituksen nettohinnan.

Nyt lomitusyrittäjälle maksetaan laskun summa arvonlisäveroineen.

Niinpä vero maksetaan tavallaan kahteen kertaan, koska yritys voi vähentää sen verotuksessaan.

Työryhmä odottaa Euroopan unionin kannanottoa valtiontukien suuntaviivoista, miten ne vaikuttavat Suomen lomituksiin. Kantaa on luvassa arvonlisäverostakin.

Johtaja **Antti Huhtamäki** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta ei osaa sanoa, miten EU-kannat vaikuttavat lomituksiin.

Niitä on luvattu juhannukseksi. Voimaan ne tulevat heinäkuussa.

”Muutosehdotuksia on lähetetty komissiolle.”

Maatalouslomitusten paikallisyksiköitä voidaan Kuusiston mukaan karsia muutamia. Nämä säästöt eivät ehdi ensi vuodeksi, sillä sopimuksen irtisanominen kestää pitkään.

Alueellisesti lomituksia hallinnoidaan nykyisin 45 paikallisyksikössä.

JUHANI VIITALA

MARKKU VUORIKARI

Hallitus haluaa karsia lomituksen kustannuksia taloustilanteeseen sopiviksi.

Riitta Kuusisto lupasi lomitusten 40-vuotisjuhlassa, ettei lomitusetuuksia juuri karsita.

Lomitus kilpailuttaa lähinnä hankintoja

Maatalouslomituksissa säästöjä voitaisiin tavoitella kilpailuttamalla esimerkiksi lomittajien suojavarusteiden ja vaatetuksen hankinta tai lomitusjärjestelmän tilinpito.

Näin selvittää hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** sosiaali- ja terveysministeriössä (STM).

”Hankintoja kilpailutettaisiin laajasti yhdessä, jokaisen paikallisyksikön ei tarvitsisi tehdä kilpailutusta erikseen”, Kuusisto arvioi.

Maan hallitus halusi selvitystä kilpailutuksella saavutettavista säästöistä, kun se viime vuonna päätti rakennepoliittisesta ohjelmasta.

STM ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos päätettiin selvityksen tekijöiksi.

Maaliskuussa ennen säästöriihtä polkaistiin työryhmä selvittäjien avuksi.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen Melan toimitusjohtaja **Päivi Huotari** pitää hyvänä laajan kokoonpanon työryhmää. Edustettuina ovat myös palvelujen käyttäjät, MTK ja turkistuottajat.

”Ministeriö ja Mela kahdestaan olisivat turhan suppea selvittäjäryhmä”, Huotari sanoo.

Kilpailutus-sana on poikinut maakunnissa villejä huhuja. On kyselty, ajetaanko nykyistä kunnallista järjestelmää alas. ”Kummaa kulinaa kulisseissa”, Maatalouslomittajat-lehti uutisoi.

Työryhmän toimeksianto muotoiltiin hieman yleisemmäksi kuin hallituksen käyttämä kilpailutus. Kuusisto puheenjohtajana sanoo työryhmän noudattavan sitä.

”Euromääräisiä tavoitteita ei työryhmälle kilpailutuksesta aseteta.”

Kuusisto raportoi viime viikolla ministeriön johdolle. Työryhmän asettaja edellytti väliraporttia toukokuun loppuun mennessä.

Työryhmä jatkaa syyskuun loppuun asti.

Se muuttaa lomituksen säädökset tämän päivän maatalouden ja taloudellisten mahdollisuuksien mukaisiksi.

”Lomituksissa huomioidaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaate erityisesti nuorten perheiden ja työsidonnaisen maatalouden työssä jaksamisen osalta”, hallitusohjelma muistuttaa.

JUHANI VIITALA

Porolla on hyvä maine, mutta elinkeinolla ei niinkään

ROVANIEMI (MT)

Porotalous kamppailee kannattavuusongelmien kanssa. Viime syksynä teurasmäärät putosivat merkittävästi petojen vuoksi. Paliskuntain yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan **Jukka Knuutin** mukaan eniten vahinkoa aiheuttaa ahma.

”Poronlihan hinta on nousussa, mutta se ei auta, jos ei ole mitä myydä”, hän toteaa. Ilahduttavaa kuitenkin on, että porolla ja poronlihalla on hyvä maine. Kysyntää riittää.

Knuuti puhui maanantaina Poroparlamentissa Rovaniemellä.

Knuutin mukaan poronhoitajien taloutta koettelee tuotantolukujen laskun lisäksi se, ettei petokorvauksia aina makseta täysimääräisinä eikä ajallaan.

Poronhoitajien jaksamista rassaa myös elinkeinon vähättely. Sitä saatetaan kutsua näennäiselinkeinoksi, yhteiskunnan tukien varassa toimivaksi.

Nuoret uskovat tulevaan

Pedoista ja politiikasta huolimatta nuoret jaksavat uskoa perinteisen elinkeinon tulevaisuuteen.

Ensimmäistä kertaa Poroparlamentissa kuultiin poronuorten puheenvuoro. Sen piti Muddusjärven paliskunnassa porotilaa miehensä kanssa pitävä **Elina Morottaja**.

Hän painotti, että paliskuntien tuki on tärkeää, jotta nuoret innostuvat jatkamaan vanhempiensa ammatissa. Hän kiitteli omaa paliskuntaansa, joka on oman perheen ja suvun lisäksi tärkeä turvaverkko.

Elina ja **Antti Morottaja** katsovat, että huolenaiheita on, mutta voimavarat on kohdistettava onnistumisiin.

”Olemme tottuneet työskentelemään luonnon armoilla. Joskus tuotto on parempi, joskus huonompi”, Antti Morottaja toteaa.

Ei timanttikaivokselle

Poronhoidon kanssa kilpailevat maankäyttömuodot kuten metsätalous ja kaivokset eivät saa Morottajan pariskunnalta tukea.

”Metsätalouden kanssa taistellaan elintilasta. Vanhojen metsien hakkuut vievät laidunmaita. Luppo on poroille tärkeää ravintoa”, he kertovat.

Erityisesti pariskuntaa huolettaa nyt Utsjoen timanttikaivoshanke. Irlantilainen timantinetsintäyhtiö Karelian Diamond Resources on Yle Saamen mukaan saanut varauspäätöksen mahdollisia timantin etsintälupia varten Utsjoelta.

”Louhos, junaradat, kaikki vievät meiltä laidunmaita. Syö energiaa itse työltä, kun elinkeinoamme poljetaan jalkoihin”, Elina Morottaja harmittelee.

SUVI NIEMI

PEKKA FALI

Antti ja Elina Morottaja Inarista luottavat poronhoidon tulevaisuuteen, mutta kaivoshankkeet huolettavat.

> Louhos, junaradat, kaikki vievät meiltä laidunmaita. Syö energiaa itse työltä, kun elinkeinoamme poljetaan jalkoihin.«
>
> **ELINA MOROTTAJA**